NORAKSTS
Lieta Nr.A42416306
Lietvedības Nr.A00827-10/12

SPRIEDUMS

Rīgā 2010.gada 30.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis Dz.Melbārdis,

piedaloties Latvijas Republikas pusē pieaicinātas iestādes Valsts zemes dienesta pilnvarotajam pārstāvim *O.K.*,

2010.gada 14.jūlijā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *U.S.* pieteikuma par Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora 2006.gada 1.februāra lēmuma Nr.320-9-41/2B-1fiz atcelšanu un *U.S.* tiesību atzīšanu iegūt īpašumā par samaksu patstāvīgā lietošanā piešķirto zemi 28,1 ha platībā.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 16.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *U.S.* (turpmāk tekstā arī – Pieteicējs) pieteikums par Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora 2006.gada 1.februāra lēmuma Nr.320-9-41/2B-1fiz (turpmāk tekstā arī – Lēmums) atcelšanu un *U.S.* tiesību atzīšanu iegūt īpašumā par samaksu patstāvīgā lietošanā piešķirto zemi 28,1 ha platībā.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2006.gada 16.jūnija lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr. A42416306.

[2] No lietas materiāliem izriet turpmāk minētais:

[2.1] 2003.gada 31.jūlijā Rugāju pagasta padome pieņēma lēmumu Nr.7 „Par zemes piešķiršanu lietošanā", ar kuru nolēma Pieteicējam piešķirt zemi 77,8 ha platībā Balvu rajona Rugāju pagasta */ciems/*, */ciems/* un */ciems/* zemnieku saimniecības izveidošanai.

[2.2] 2003.gada 25.septembrī Rugāju pagasta padome pieņēma lēmumu Nr.9 „Par zemes piešķiršanu lietošanā", ar kuru nolēma piešķirt lietošanā Pieteicējam zemi 37,4 ha platībā Balvu rajona Rugāju pagasta */ciems/* un */ciems/* zemnieku saimniecības paplašināšanai.

Kopā Pieteicējam piešķirta zeme lietošanā 115,2 ha.

[2.3] 2005.gada 14.janārī Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa ar 2005.gada 14.janvāra lēmumu Nr.10A-1.3/32 nolēma piešķirt Pieteicējam īpašumā par samaksu Balvu rajona Rugāju pagasta */ciems/*, */ciems/*, */ciems/*, lauksamniecības vajadzībām zemi 87,1 ha platībā, bet par 28,1 ha zemes platības piešķiršanu nav lēmusi.

[2.4] 2005.gada 12.decembrī Pieteicējs vērsās ar iesniegumu Valsts zemes dienestā sakarā ar īpašuma tiesību iegūšanu uz zemes 28,1 ha platībā.

[2.5] 2005.gada 27.decembrī Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa informēja Pieteicēju, ka nevar tikt formēti dokumenti nekustamā īpašuma reģistrācijai zemesgrāmatā līdz nav atrisinājies strīds starp valsts akciju sabiedrību „Latvijas valsts meži" un Balvu rajona Rugāju pagasta padomi.

[2.5] Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors ar 2006.gada 1.februāra lēmumu Nr.320-9-41/2B-1fiz atteica pieņemt lēmumu par zemes 28,1 ha platībā piešķiršanu par samaksu.

Lēmumā konstatēja, ka ir ierosināta tiesvedība valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" celtajā prasībā pret Rugāju pagasta padomi par Žīguru virsmežniecības mežniecībām un fiziskajām personām lietošanā piešķirtajām zemes platībām.

[3] Nepiekrītot Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora Lēmumam, Pieteicējs to pārsūdzēja, iesniedzot pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

Pieteikumā Pieteicējas norāda, ka viņam nesaprotamu iemeslu dēļ nav izlemts jautājums par 28,1 ha zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu. Kopā Pieteicējam patstāvīgā lietošanā ir piešķirti 115,2 ha zemes.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 5.pantu iestādei un tiesai piemērojamo tiesību normu ietvaros jāveicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Valsts zemes dienests rīkojās tieši pretēji minētajam principam – ar savu faktisko rīcību nevis aizstāv Pieteicēja likumīgās intereses, bet aizstāvēja un aizstāv valsts tiesības, pie tam nesaprotamā veidā tās pārstāv nevis Valsts augstākā pārvaldes iestāde – Zemkopības ministrija, bet valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži".

Neviens nav pārsūdzējis Rugāju pagasta padomes lēmumus par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā Pieteicējam, uz šo zemi nav pieteicies neviens bijušais zemes īpašnieks vai viņu mantinieks un līdz ar to nepastāv nekādi šķēršļi šīs zemes piešķiršanai Pieteicējam īpašumā par samaksu.

[4] 2006.gada 31.jūlija paskaidrojumā Valsts zemes dienests (turpmāk arī – VZD) pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

VZD paskaidro, ka ar Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora 2006.gada 1.februāra atbildi Nr. 320-S-41/2B-1 fiz Pieteicējam sniegts konkrētās lietas faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts, nenodibinot, negrozot un arī neizbeidzot tiesiskās attiecības, kas Pieteicējam radītu tiesiskās sekas. Ar minēto atbildi pēc būtības netiek noraidītas Pieteicēja tiesības iegūt zemi īpašumā par samaksu, kā tas nepamatoti norādīts pieteikumā.

Pieteicējs tika informēts par to, ka līdz tiesvedības pabeigšanai Valsts zemes dienests jautājumā par strīdus platības piešķiršanu īpašumā par samaksu Pieteicējam nav tiesīgs pieņemt lēmumu pēc būtības.

Pirms Rugāju pagasta padomes 2003.gada 31.jūlija lēmuma Nr.7 un 2003.gada 25.septembra lēmuma Nr.9 pieņemšanas mežniecībām piešķirtās zemes 23,4 ha platībā lietošanas tiesības likumdošanā noteiktajā kārtībā netika izbeigtas.

Saskaņā ar „Meža likuma" 44.panata trešo daļu, valsts meža zemes patstāvīgā lietošanā netiek piešķirta, izņemot gadījumus, kad, saskaņojot ar zemkopības ministru, tā piešķirama bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem kā līdzvērtīga īpaši aizsargājamo dabas objektu teritorijās neatgūtās zemes vietā.

Ņemot vērā, ka Pieteicējam zeme lietošanā netika piešķirta kā mantojamai zemei līdzvērtīga īpaši aizsargājamo dabas objektu teritorijās neatgūtās zemes vietā, attiecībā uz 23,4 ha valsts meža zemes piešķiršanu lietošanā ir pieļauti likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību", „Nolikuma par lauku apvidu zemi" un „Meža likuma" pārkāpumi.

Ņemot vērā Latvijas Republikas ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta, kā arī Latvijas Republikas Valsts kontroles viedokli un sakarā ar to, ka Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmums par Rugāju, Balvu un Tilžas mežniecībām lietošanā piešķirtās zemes samazināšanu par 3239,92 ha ir pārsūdzēts tiesā, līdz tiesvedības pabeigšanai paliek spēkā Centrālās zemes komisijas 2001.gada 20.septembra vēstulē uzdotais – apturēt zemes privatizāciju.

Ievērojot Centrālās zemes komisijas obligāto norādījumu Valsts zemes dienests līdz tiesvedības pabeigšanai un mērniecības darbu veikšanai nav tiesīgs pieņemt lēmumu par zemes 23,4 ha platībā piešķiršanu īpašumā par samaksu Pieteicējam.

Attiecībā uz zemes gabalu 23,4 ha platībā Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas 2003.gada 23.decembrī pieņēma reģistrācijas atteikumu Nr.7. Minēto atteikumu Pieteicējs bija tiesīgs viena gada laikā apstrīdēt, ko viņš nav izdarījis.

Ar Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas 2005.gada 14.janvāra lēmumu Nr.10-A-1.3/32 „Par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu" nolemts Pieteicējam piešķirt īpašumā par samaksu Balvu rajona Rugāju pagasta */ciems/*, */ciems/*, */ciems/* nekustamā īpašuma „*/Nosaukums/*" zemi 87,1 ha platībā.

Mērniecības darbi nav veikti un lēmums par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu nav pieņemts vienīgi attiecībā uz zemes gabalu ar kadastra numuru */kadastra numurs/*, kurš

atrodas strīdus teritorijā un uz kuru līdz ar to attiecas Centrālās zemes komisijas obligātais norādījums par zemes privatizācijas apturēšanu līdz tiesvedības pabeigšanai.

Pēc zemes gabala ar kadastra numuriem */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/* uzmērīšanas apvidū, konstatēta iztrūkstošā platība – 4,7 ha. Tāpēc Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas 2005.gada 27.decembra atbildē Nr.2B-1/S-330/329 Pieteicējam tika izteikts lūgums par iztrūkstošās zemes platības piešķiršanu lietošanā citā vietā vērsties Rugāju pagasta padomē.

Saskaņā ar likumā „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrās daļas noteikumiem, zemes pieprasījumi pašvaldībai bija iesniedzami līdz 2006.gada 1.jūnijam.

Valsts zemes dienesta rīcībā nav informācijas, ka iesniedzējs likumā noteiktajā termiņā būtu vērsies Rugāju pagasta padomē ar lūgumu ar iztrūkstošās zemes platības 4,7 ha platībā piešķiršanu lietošanā.

Līdz ar to Valsts zemes dienesta Latgales reģionālajai nodaļai nav tiesiska pamata lemt par iztrūkstošās zemes platības 4,7 ha apmērā piešķiršanu īpašumā par samaksu Pieteicējam.

[5] 2007.gada 21.novembrī, tiesas sēdes laikā ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem ir pieaicināta valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži".

[6] 2008.gada 13.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemti trešās personas valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" (turpmāk arī – trešā persona) paskaidrojumi, kurā trešā persona Pieteicēja pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

Trešā persona norāda, ka Valsts zemes dienesta 2005,gada 27.decembra un 2006.gada 1.februāra atbildes nav uzskatāmas par atteikumu piešķirt zemi īpašumā par samaksu un šādas atbildes nerada, nemaina un neizbeidz kādas tiesiskās attiecības, bet tikai informē par lietas izskatīšanas atlikšanu līdz brīdim, kad tiks atrisināts jautājums tiesā par Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmuma likumību.

Rugāju pagasta padome ir pieņēmusi 1997.gada 1.oktobra lēmumu Nr.12 par lietošanas tiesību piešķiršanu pieteicējiem, bet nav izbeigtas lietošanas tiesības Žīguru virsmežniecības mežniecībām atbilstoši likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.pantam un nav likumīga pamata lietošanas tiesību izbeigšanai. Lēmumi, ar kuriem Rugāju pagasta padome bez likumīga pamatojuma ir mēģinājusi samazināt valsts meža zemes platības Rugāju pagastā ir atzīti par prettiesiskiem un atcelt, bet par pēdējo lēmumu turpinās tiesvedība apelācijas instancē.

Rugāju pagasta padome ir pieņēmusi virkni prettiesisku lēmumu par zemes lietošanas tiesību piešķiršanu fiziskām personām, kaut arī nebija tiesiska pamata šādus lēmumus pieņemt. Valsts zemes dienestam nav pamata turpināt zemes piešķiršanu fiziskajām personām tajās platībās, kas nodota lietošanā Žīguru virsmežniecības Rugāju, Balvu un Tilžas mežniecībām.

Pieteicējs nevar pretendēt uz īpašuma tiesību piešķiršanu par samaksu, ja tā nav mantojamā zeme un tā ir piešķirta patstāvīgā lietošanā citai personai.

Valsts zemes dienests ir rīkojies likumīgi un pamatoti atbilstoši faktiskajiem apstākļiem un tiesību normām. Valsts zemes dienests nevar izlemt jautājumu par 28,1 ha zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu līdz brīdim, kad atrisināsies jautājums par Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmuma tiesiskumu vai prettiesiskumu.

[7] Pieteicējs uz tiesas sēdi nav ieradies. Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka pieteicējam par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots pienācīgā kārtā, tādēļ, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 214.panta pirmo daļu, tiesa atzīst par iespējamu pieteikumu izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

VZD pārstāvis pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un Paskaidrojumos tiesai ietverto argumentu pamata.

Lietā pieaicinātā trešā persona – Latvijas valsts meži – uz tiesas sēdi neieradās. 2010.gada 12.jūlijā saņemts lūgums skatīt Pieteicēja pieteikumu bez trešās personas piedalīšanās.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums daļā ir noraidāms, bet daļā tiesvedība lietā ir izbeidzama.

[9] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 103.pantā noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu un lietderības apsvērumus iestādes rīcības brīvības ietvaros. Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde, to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām. Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

[10] Lietā konstatēti šādi faktiskie apstākļi:

[10.1] 1992.gada 31.martā Rugāju pagasta Tautas deputātu padome pieņēma lēmumu par zemes piešķiršanu Tilžas, Rugāju un Balvu mežniecībām *(lietas 71.-72.lapas).*

[10.2] Ar Balvu rajona Rugāju pagasta padomes 2003.gada 31.jūlija lēmumu Nr.7 2.9 & „Par zemes piešķiršanu lietošanā" Pieteicējam piešķirta patstāvīgā lietošanā zeme 77,8 ha platībā *(lietas 6.lapa).*

[10.3] Ar Balvu rajona Rugāju pagasta padomes 2003.gada 25.septembra lēmumu (sēdes protokols Nr.9) „Par zemes piešķiršanu lietošanā" Pieteicējam piešķirta patstāvīgā lietošanā zeme 37,4 ha kopplatībā *(lietas 7.lapa).*

[10.3] 2004.gada 10.novembrī Rugāju pagasta padome pieņēma lēmumu Nr.11 3&, ar kuru apstiprināja precizēto Rugāju pagasta zemes ierīcības projektu un grozīja Balvu rajona Rugāju pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 31.marta lēmumu daļā par 10556,5 ha piešķiršanu pastāvīgā lietošanā Balvu, Tilžas un Rugāju mežniecībām, samazinot piešķirto platību un atstājot 7316,58 ha zemes platības.

[10.4] Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži" Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmumu Nr.11 3& pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā.

[10.5] 2005.gada 12.decembrī Pieteicējs vērsās ar iesniegumu Valsts zemes dienesta Latgales reģionālajā nodaļā un pamatojoties uz Rugāju pagasta padomes 2003.gada 25.septembra lēmumu Nr.9 lūdza piešķirt patstāvīgā lietošanā 37,4 ha zemes Rugāju pagasta Griestiņu un Silenieku ciemos zemnieku saimniecības paplašināšanai.

[10.6] 2005.gada 27.decembrī Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa ar vēstuli Nr.2B-1/S-330/329 *(lietas 8.lapa)* informēja Pieteicēju, ka no zemes 37,4 ha platībā, ko viņam pastāvīgā lietošanā piešķīrusi Rugāju pagasta padome ar 2003.gada 25.septembra lēmumu Nr.9, iemērīti tikai 14,0 ha.

Neierādītie 23,4 ha zemes, ar kadastra numuru */kadastra numurs/*, atrodas teritorijā, kas atbilstoši Rugāju pagasta zemes ierīcības projekta plānam un 1992.gada 31.marta Rugāju pagasta Tautas deputātu padomes lēmumam bija piešķirti mežniecībai, kura no šīs zemes lietošanas tiesībām nav attiekusies. Attiecībā uz minēto zemes gabalu Pieteicējam nosūtīts VZD Latgales reģionālās nodaļas 2003.gada 23.decembra reģistrācijas atteikums Nr.7.

Savukārt no 77,8 ha zemes, kuru 2003.gada 31.jūlijā pieteicējam lietošanā piešķīrusi Rugāju pagasta padome ar lēmumu Nr.7, dabā ierādītā zemes platība ir 73,1 ha. Līdz ar to, iztrūkstošo zemi 4,7 ha platībā Pieteicējam ir jālūdz Rugāju pagasta padomi ierādīt citā vietā.

Minētajā vēstulē arī norādīts, ka valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži" ir apstrīdējusi tiesā 2004.gada 10.novembra Rugāju pagasta padomes lēmumu Nr.11, un Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa nevar izpildīt dokumentu noformēšanu nekustamā īpašuma reģistrācijai zemesgrāmatā līdz tiesā nav atrisināts šis strīds.

[10.7] Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors ar 2006.gada 1.februāra lēmumu Nr.320-9-41/2B-1fiz *(lietas 9.lapa)* atteica pieņemt lēmumu par zemes 28,1 ha platībā piešķiršanu īpašumā par samaksu.

Lēmumā konstatēja, ka ir ierosināta tiesvedība valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" celtajā prasībā pret Rugāju pagasta padomi par Žīguru virsmežniecības mežniecībām un fiziskajām personām lietošanā piešķirtajām zemes platībām.

[10.8] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 10.augusta spriedumu lietā Nr.A42251504 ir apmierināts pieteicēja valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" pieteikums par Rugāju pagasta 2004.gada 10.novembra lēmuma Nr.11 atcelšanu.

Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 10.augusta spriedumu Rugāju pagasta padome iesniedza apelācijas sūdzību.

[10.9] 2009.gada 28.maijā Administratīvā apgabaltiesa pieņēma spriedumu lietā Nr.A42251504, kas ierosināta pēc valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" pieteikuma par Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmuma Nr.11 3& atcelšanu un atzina valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži" pieteikumu par pamatotu. Minētais spriedums stājies spēkā.

[10.10] Kā konstatējams no lietas materiāliem, Pieteicējs procesa gaita, proti, 2009.gada 27. janvārī atkārtoti ir vērsies VZD Latgales Reģionālā nodaļā ar iesniegumu piešķirt viņam īpašumā par samaksu 28,1 ha zemes *(lietas 158.lapa)*.

[10.11] Izskatot Pieteicēja 2009.gada 27. janvāra iesniegumu, VZD Latgales Reģionālā nodaļa 2009.gada 12.martā pieņēma lēmumu Nr.15-04-L3/2 „Par *U.S.* tiesībām izpirkt zemi" *(lietas 144.lapa)*.

[10.12] VZD Latgales Reģionālā nodaļa 2009.gada 12.martā pieņēma lēmumu Nr.15-03-L3/81 nepiešķirt Pieteicējam īpašumā par samaksu zemes vienību ar kadastra numuru */kadastra numurs/* 23,4 ha kopplatībā, sakarā ar to, ka izpirkšanai pieprasītā zemes vienība nav kadastrāli uzmērīta un zemes robežu plāns nav reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā *(lietas 152.-153.lapa)*.

[11] No Pieteicēja prasījuma tiesa konstatē, ka Pieteicējs vēlas, lai viņam īpašumā par samaksu tiktu piešķirti 28,1 ha zemes, proti, Pieteicējs vēlas, lai tiesa uzliek pienākumu VID izdot Pieteicējam attiecīgu labvēlīgu administratīvo aktu.

[12] Izvērtējot iepriekš konstatētos faktiskos apstākļus, tiesa konstatē, ka Pieteicējs vēlas, lai viņam tiktu piešķirti īpašumā divi zemes gabali. Proti, pirmkārt, neierādītie 23,4 ha zemes, ar kadastra numuru */kadastra numurs/*, kas atrodas teritorijā, kas atbilstoši Rugāju pagasta zemes ierīcības projekta plānam un 1992.gada 31.marta Rugāju pagasta Tautas deputātu padomes lēmumam bija piešķirti mežniecībai, kura no šīs zemes lietošanas tiesībām nebija attiekusies, un tāpēc VZD atteica šī zemes gabala piešķiršanu Pieteicēja īpašumā. Otrkārt, Pieteicējs vēlas, lai viņam tiktu piešķirts īpašumā zemes gabals 4,7 ha platībā, kas reāli Pieteicējam nav piešķirts lietošanā, jo pēc Pieteicējam lietošanā piešķirto zemes gabalu ar kadastra numuriem */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/* uzmērīšanas apvidū, ir konstatēta iztrūkstošā platība 4,7 ha platībā.

Ņemot vērā to, ka faktiskie un tiesiskie apstākļi saistībā ar abu minēto zemes gabalu nepiešķiršanu īpašumā ir atšķirīgi, tiesa turpmāk izvērtēs, katru gadījumu atsevišķi.

[13] Attiecībā par 23,4 ha zemes ar kadastra numuru */kadastra numurs/* nepiešķiršanu Pieteicēja īpašumā tiesa konstatē, ka šajā daļā tiesvedība lietā ir izbeidzama, pamatojoties uz APL 282. panta 7. punktu.

APL 282. panta 7. punktā ir noteikts, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja tiesiskais strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, izbeidzies, piemēram, noslēdzot administratīvo līgumu, iestādei atceļot pārsūdzēto administratīvo aktu vai atzīstot pārsūdzēto administratīvo aktu par prettiesisku, spēkā neesošu vai spēku zaudējušu.

Tiesa konstatē, ka 2008. gada 25. augustā Latvijas Republikas Centrālā zemes komisija ir pieņēmusi lēmumu Nr.7290 *(lietas 156.lapa)*, ar kuru ir atcelts pašas Centrālās zemes komisijas 2001. gada 20. septembra obligātais norādījums (bija obligāts VZD) apturēt 107 zemes gabalu privatizāciju Balvu rajona Rugāju pagastā *(lietas 157.lapa)*, tostarp arī uz

zemes gabala privatizāciju, uz kuru pretendē Pietiecējs. Ņemot vērā to, ka ar Balvu rajona Rugāju pagasta padomes 2003.gada 25.septembra lēmumu (sēdes protokols Nr.9) „Par zemes piešķiršanu lietošanā" Pieteicējam piešķirta patstāvīgā lietošanā zeme 37,4 ha kopplatībā *(lietas 7.lapa)*, un šo lēmumu nebija apstrīdējusi un pārsūdzējusi VAS „Latvijas valsts meži", proti, tas joprojām bija spēkā, VZD bija zuduši šķēršļi pieņemt attiecīgu lēmumu.

Kā redzams no lietas materiāliem, Pieteicējs 2009.gada 27. janvārī atkārtoti ir vērsies VZD Latgales Reģionālā nodaļā ar iesniegumu piešķirt viņam īpašumā par samaksu 28,1 ha zemes *(lietas 158.lapa)*, un VZD Latgales Reģionālā nodaļa, izskatot Pieteicēja 2009.gada 27. janvāra iesniegumu, 2009.gada 12.martā pieņēma lēmumu Nr.15-04-L3/2 „Par *U.S.* tiesībām izpirkt zemi" *(lietas 144.lapa)*.

Ar VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmumu Nr.15-04-L3/2 „Par *U.S.* tiesībām izpirkt zemi" ir nolemts: „iekļaut Lauku zemes izpirkšanas reģistrā Balvu rajona Rugāju pagasta zemes vienību ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/* 23,4 ha kopplatībā. Minētājā lēmumā ir arī norādīts, ka tā kā izpirkšanai pieprasītā zemes vienība ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/* 23,4 ha nav uzmērīta, Pieteicējam zemes robežu plāns reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā bija jāiesniedz ne vēlāk kā līdz 2009. gada 31. augustam.

Savukārt ar VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmumu Nr.15-03-L3/81, pamatojoties uz likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 14.pantu; likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 19. panta 3. punktu un Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 23.[1] pantu, tika nolemts nepiešķirt Pieteicējam īpašumā par samaksu zemes vienību ar kadastra numuru */kadastra numurs/* 23,4 ha kopplatībā, sakarā ar to, ka izpirkšanai pieprasītā zemes vienība nav kadastrāli uzmērīta un zemes robežu plāns nav reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā *(lietas 152.-153.lapa)*.

Lai gan Pieteicējs ir vēlējies, lai tiesa uzliekt pienākumu VZD izdot administratīvo aktu, ar kuru Pieteicējam tiktu piešķirts minētais zemes gabals īpašumā par samaksu, tiesa konstatē, ka tā nav tiesīga uzlikt pienākumu VZD piešķirt zemes gabalu īpašumā par samaksu, ja Pieteicējs nav veicis darbības, kas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir jāveic, lai VZD varētu pieņemt attiecīgu lēmumu. Tiesa norāda, ka īpašuma konversija un zemes privatizācija ir vienots process, kas sastāv no vairāku secīgu darbību veikšanas, piemēram, zemes pieprasījums piešķirt lietošanā, zemes uzmērīšana, ierādīšana dabā un zemes plānu izgatavošana, zemes pieprasījums īpašumā, kas arī ir saistīts ar zemes uzmērīšanu un reģistrēšanu valsts kadastra reģistrā, privatizācijas līguma noslēgšana, sertifikātu vai naudas līdzekļu pārskaitījums u.t.t. Gadījumā, ja šīs darbības nav secīgi veiktas, nav iespējams panākt vēlamo rezultātu. Tādējādi, tā kā ir konstatēts, ka Pieteicējs nav attiecīgo zemes gabalu uzmērījis, tad tiesa var uzlikt pienākumu VZD tikai iekļaut Lauku zemes izpirkšanas reģistrā attiecīgo zemes gabalu, proti, lemt par to, lai attiecīgais zemes gabals Pieteicējam tiktu „rezervēts".

Kā var konstatēt no VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmuma Nr.15-04-L3/2 „Par *U.S.* tiesībām izpirkt zemi", VZD šo jautājumu jau ir izlēmis, līdz ar to daļā par 23,4 ha zemes gabala privatizāciju ir aizstājis savu 2006. gada 1. februāra lēmumu Nr.320-9-41/2B-1fiz. Tas, ka ar VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmumu Nr.15-03-L3/81 ir nolemts nepiešķirt Pieteicējam īpašumā par samaksu zemes vienību ar kadastra numuru */kadastra numurs/* 23,4 ha kopplatībā, sakarā ar to, ka izpirkšanai pieprasītā zemes vienība nav kadastrāli uzmērīta un zemes robežu plāns nav reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (nav izpildīti Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 23. panta nosacījumi), tiesas ieskatā nemaina lietas būtību, jo Pieteicējam, izpildot viņam labvēlīgajā VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmumā Nr.15-04-L3/2 minētās prasības, ir tiesības prasīt, lai VZD attiecīgo zemes gabalu viņam arī piešķir īpašumā par samaksu. Tas, vai Pieteicējs izmanto viņam dotās tiesības, ir atkarīgs no paša Pieteicēja gribas.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka ar VZD Latgales Reģionālās nodaļas 2009.gada 12.marta lēmuma Nr.15-04-L3/2 „Par *U.S.* tiesībām izpirkt zemi" pieņemšanu, ir izbeidzies tiesiskais strīds par zemes vienības ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/* 23,4 ha kopplatībā piešķiršanu Pieteicējam īpašumā par samaksu, un līdz ar to šajā daļā tiesvedība ir izbeidzama.

[14] Attiecībā par iztrūkstošo zemes gabalu 4,7 ha platībā tiesa konstatē, VZD lēmums atteikt piešķirt Pieteicējam īpašumā zemes gabalu 4,7 ha platībā ir pamatots un tiesisks un šajā daļā Pieteicēja prasījums ir noraidāms. Tiesa savu secinājumu pamato ar turpmāk minēto.

[14.1] Ar Balvu rajona Rugāju pagasta padomes 2003.gada 31.jūlija lēmumu Nr.7 2.9 & „Par zemes piešķiršanu lietošanā" Pieteicējam piešķirta patstāvīgā lietošanā zeme 77,8 ha platībā *(lietas 6.lapa)*, kuru veido trīs zemes nogabali ar kadastra numuriem */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*. No minētajiem 77,8 ha Pieteicējam apvidū ir tikuši ierādīti tikai 73,1 ha, proti, pēc Pieteicējam lietošanā piešķirto zemes gabalu ar kadastra numuriem */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/*; */kadastra numurs/* uzmērīšanas apvidū, ir konstatēta iztrūkstošā platība 4,7 ha platībā.

Kā redzams no faktiskajiem apstākļiem, tad attiecīgajā vietā dabā trūkst zemes 4,7 ha platībā, proti, nav zemes, ko piešķirt lietošanā un arī privatizēt. Tā kā šādas zemes reāli nav, bet pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu par konkrētas platības piešķiršanu, Pieteicējam bija tiesības vērsties attiecīgajā pašvaldībā ar lūgumu iztrūkstošo zemes platību piešķirt citā vietā.

Tiesa konstatē, ka VZD Latgales Reģionālās nodaļa jau 2005. gada 27. decembrī vēstulē 2B-1/S-330/329 *(lietas 36.lapa)* ir norādījusi Pieteicējam, ka lūgums par iztrūkstošās zemes platības piešķiršanu un ierādīšanu citā vietā Pieteicējam ir jāizsaka Rugāju pagasta pašvaldībai, jo VZD funkcijās neietilpst zemes piešķiršana pastāvīgā lietošanā.

[14.2] Likums „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos"" 4.pants noteic, ka zemes reformu veic divās kārtās. Pirmās kārtas ietvaros piešķir zemi pastāvīgā lietošanā, otrās kārtas ietvaros veic zemes īpašuma tiesību atjaunošanu un piešķirtās zemes robežu un teritoriju uzmērīšanu un zemes lietojuma vienību plānu izgatavošanu.

Saskaņā ar likuma „Par zemes komisijām" 2.pants noteica pagasta, proti, pašvaldības zemes komisijas uzdevumus. Likuma 2.panta 2.2.5.punkts noteica, ka pagasta zemes komisija „dod atzinumu par zemes īpašuma tiesībām, pieņem lēmumu par zemes īpašuma kompensāciju un lietošanas tiesībām, bet pēc zemes robežu ierādīšanas (iemērīšanas) un zemes robežu ierādīšanas akta sastādīšanas un zemes robežu plāna izgatavošanas pieņem lēmumus par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu un samaksas apmēra noteikšanu".

Saskaņā ar likumu „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 14.pantu, pēc pagastu zemes komisijas darbības izbeigšanās likuma „Par zemes komisijām" 2.pantā un likumā „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktās funkcijas pārņem Valsts zemes dienesta attiecīgā rajona nodaļa, izņemot tiesības piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā.

Izejot no iepriekš minētās tiesību normas, secināms, ka Valsts zemes dienests veic turpmāk minētās darbības:

1) veic zemes robežu ierādīšanu (var veikt arī privātās struktūrvienības);

2) sastāda zemes robežu ierādīšanas aktu un izgatavo robežu plānu (var veikt arī privātās struktūrvienības);

3) pēc zemes robežu ierādīšanas un robeža plāna pieņem lēmumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu un/vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu un samaksas apmēra noteikšanu.

Tādējādi secināms, ka VZD no pagasta zemes komisijas nepārņēma visas funkcijas, tostarp arī tiesības piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā. Šo funkciju arī turpmāk līdz reformas pilnīgai pabeigšanai bija pienākums realizēt vietējai pašvaldībai.

[14.3] Likumu „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrajā daļā ir noteikts, ka zemes pieprasījumi iesniedzami līdz 2006.gada 1.jūnijam pagasta, pilsētas ar lauku teritoriju, novada pašvaldībai, kas pieņem lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā. Lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā iesniedz Valsts zemes dienesta

attiecīgajai reģionālajai nodaļai. Zemes piešķiršanas noformēšanai nepieciešamo dokumentāciju sagatavo Valsts zemes dienesta attiecīgā nodaļa. Lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā attiecīgā pašvaldība pieņem līdz 2007.gada 1.septembrim un viena mēneša laikā pēc lēmuma pieņemšanas iesniedz to Valsts zemes dienesta teritoriālajai struktūrvienībai.

Pieteicējs lietā nav iesniedzis pierādījumus, ka viņš ir griezies pašvaldībā ar iesniegumu par iztrūkstošās zemes platības piešķiršanu pastāvīgā lietošanā citā vietā un ka pašvaldība ir pieņēmusi Pieteicējam labvēlīgu lēmumu šajā sakarā.

[14.4] Kā jau minēts iepriekš, īpašuma tiesību iegūšana privatizācijas procesa ietvaros notika divos posmos: 1) pirmajā posmā piešķir lietošanas tiesības; 2) otrā posma laikā veic zemes ierādīšanu dabā, zemes robežu aktu sastādīšanu, zemes robeža plāna sastādīšanu, process noslēdzas ar lēmumu, ar kuru Valsts zemes dienests atjauno īpašuma tiesības (vai piešķir par maksu) attiecībā uz konkrētu zemes vienību.

Kā var redzēt no lietas faktiskajiem apstākļiem, lai gan Pieteicējam formāli ir piešķirts zemes gabals pastāvīgā lietošanā, tomēr reāli tas ir tikai piešķirts „uz papīra". Tā kā attiecīgā zemes gabala dabā nav, tad nav konstatējams, ka būtu izpildīti arī zemes otrajā kārtā veicamie uzdevumi – zemes ierādīšana dabā, robežu aktu sastādīšana, robežu plāna sagatavošana, kas bija obligātie priekšnoteikumi, lai VZD atjaunotu īpašuma tiesības.

[15] Pieteicējs ir izteicis prasījumu atlīdzināt viņam mantiskos zaudējumus, kas radušies sakarā ar advokāta pakalpojumu izmantošanu.

Tiesa konstatē, ka Pieteicējs nav iesniedzis tiesā pamatojumu, kādi tiesāšanās izdevumi viņam ir radušies, proti, dokumentus, kas apliecinātu šāda prasījuma pamatu un apmēru. Turklāt, noraidot pamatprasījumu, izņemot īpašus gadījumus, nav arī pamata lemt par zaudējumu atlīdzināšanu personai, kuras prasījums ir noraidīts.

[16] Pieteicējs ir izteicis prasījumu atlīdzināt viņam valsts nodevu.

APL 126. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka valsts nodevu atlīdzina tikai tad, ja prasījums ir apmierināts pilnībā vai daļēji. Ņemot vērā to, ka tiesa ir konstatējusi, ka izskatāmajā lietā Pieteicēja prasījums nav apmierināms ne pilnībā, ne arī kādā daļā, valsts tiesai nav pamata lemt par valsts nodevas atlīdzināšanu Pieteicējam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 282. panta 7. punktu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *U.S.* pieteikuma daļā par tiesību atzīšanu iegūt īpašumā par samaksu patstāvīgā lietošanā piešķirto zemi 4,7 ha platībā.

Izbeigt tiesvedību *U.S.* pieteikuma daļā par tiesību atzīšanu iegūt īpašumā par samaksu patstāvīgā lietošanā piešķirto zemi 23,4 ha platībā.

Noraidīt *U.S.* pieteikuma daļā par mantisko zaudējumu un tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

Tiesas spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 30. jūlijā.

Tiesnesis (paraksts) Dz.Melbārdis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis _____ Dz.Melbārdis
Rīgā, 2010.gada 30.jūlijā